

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות ז.

עין משפט גר מצוה

בו א מיי פ"י מהל' אשות ה"ל ט סגן עשין ממ טו"ש"ע אה"ע ס"י כו טו"ש"ע ז:

בו ב מיי פ"ב מהל' גירות ה"ל כא:

בח ג מיי פ"ט מהל' אשות ה"ל א סגן עשין סג טו"ש"ע יו"ד ס"י לב סע"י א:

בב ד מיי פ"ל מהל' אשות ה"ל יד סגן עשין סג טו"ש"ע יו"ד ס"י לב סע"י א:

ל ה מיי פ"ב מהל' גירות ה"ל ט ומיי פ"י מהל' אשות ה"ל ה סגן עשין ממ טו"ש"ע אה"ע ס"י כו טו"ש"ע ז:

לא ז מיי פ"ב מהל' אשות ה"ל י"ב סגן עשין סג טו"ש"ע ז סע"י ב:

לז ח מיי פ"ב מהל' גירות ה"ל ט סגן עשין סג טו"ש"ע ז סע"י ב:

תוספות ר"ד

א"ל והא לא כתיבא כתובה ואסרו חכמים לשהות אדם את אשתו שעה אחת בלא כתובה א"ל אהפסוה מטלטלי שיעור כתובה. פי' שהיה משכון בידה עד שיכתבו לה שטר כתובתה: א"ר חלבו א"ר אדא בר אבא אמר רב א' בתולה וא' אלמנה טעונה ברכה [כג] שבעה. פי' טעונה ברכות כל ז' ימים ולקמן מוקי לה בדיאכא פנים חדשות: ומי אמר רב הכי והא"ר הונא אלמנה אינה טעונה ברכה כל ז' אלא יום א'. ל"ק כאן בבחור שנשא אלמנה כאן באלמן שנשא אלמנה. מיתבי מברכים לבתולה ז' ואלמנה יום א' מאי לאו לאלמנה שנשאת לבחור. לא לאלמן. אבל בבחור מאי ז'. א"ה ליתני מברכינן לבתולה ז' ואלמנה שנשאת לבחור ז' ואלמנה שנשאת לאלמן יום א'. מילתא פסיקא קתני ליכא בתולה דבצירא מז' פי' ואפילו נשאת לאלמן. וליכא אלמנה דבצירא מיום א': אלא הא דתניא שקרו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהא שמח עמה ג' ימים במאי אי בבחור הא אמרת ז' אם באלמן הא אמרת יום א'. איבעית אימא בבחור ז' לברכה וג' לשמחה איבעיא באלמן יום א' לברכה וג' לשמחה:

גזי בעילה אית לן למשרי אע"ג דליכא ערסא כיון דלא הוי פסיק רישיה לענין פתח כיון דאפשר להולאת דם בלא עשיית פתח כדמוכח לעיל (דף ה:) ומשני הכא פקיד ולא עקיר דקסבר דם חצורי מיחצר והוא הדין דהוי מלי לגשוני דלפתח הוא נריך אלף לפי מאי דקיס ליה דלדס הוא נריך משני ליה ותימה דהא שמואל במלאכה שאינה נריכה לגופה סבר לה כר' יהודה כדאמר' צפ' ה' הנחנקין (ד' פה. וסס.) וצפ' כל התדיר (וצמ"ס ד' כג.) ועוד דמדבר שאין מתכוין דשרי ר"ש ה"ל לאקשויי ולא ממלאכה שאינה נריכה לגופה כיון דרוכז בקיאיין ולא הוי פסיק רישיה: **מתוך** שהותרה לצורך. פירוש לצורך אוכל נפש הותרה נמי שלא לצורך אוכל נפש וצלבד שיהא צורך הנחת היום או צורך קיום מצוה ציו"ט מהיה להולאת קטן למולו וספרי תורה לקרות זו ולולב לנאת זו (ב"ב דף ק"ג.) אבל שלא לצורך היום כלל לא כמו הולאת אבנים דמתייבז והאופה מיי"ט לחול לרצ חסדא דאמר לוקה (סס דף כה.) משום דלית ליה הואיל ושחיטת עולת נדבה דשרי לבי"ה (סס דף כ:) היינו משום שלא יהא שלחן מלא וצתון רבן חסר ומנא חמץ בתוך ציתון דאמרין צפ"ק דפסחים (דף ק"ו.) וסס) דכופה עליו כלי ולא שרינן לשורפו משום מתוך היינו משום דאסור לשורפו מדרבנן משום מוקיא דאסור לטלטלו אבל אין לומר דאיידי כשציתו דמכל מקום מדרבנן מצוה לשורפו והוי צורך היום דבעונה דרבנן נמי שרינן היכא דליכא למיירי מתוך והא דפליגי צ"ש ובי"ה (ב"ב דף ק"ג.) צמבשל גיד הנשה ציו"ט ואכלו דלצ"ש דלית להו מתוך לוקה ולצ"ה דלית להו מתוך אינו לוקה נריך לומר אע"ג דלא חשיב אוכל נפש משום אסור דרכיז עליה מכל מקום צורך היום הוא כיון דליכא ליה ונראה לר"י דהולאת תינוק לתייל הוי צורך היום ומיהו הולאה לצורך נכרי נראה דאסור ומה שנהגו עתה להוליא לצורך נכרי היה נראה לרשב"א משום דרשות הרבים דידן לא הוי אלא כרמלית דאין רחצין ט"ו אמה וגזי יו"ט לא גזר רבנן כי היכי דלא תקון רבנן עירובי חצירות ציו"ט כדמשמע צ"ש פרק שני דבי"ה (דף טז:) דלמר יו"ט שחל להיות ערב שבת כו' רבי אומר מערבין עירובי חצירות אבל לא עירובי תחומין לפי שאתה אוסרו דדבר האסור לו ואי אתה אוסרו דדבר המותר לו אלמא

פטור. וקיימא לן פטור ומותר לכתחלה ביציאות שבת (שבת דף ג.) קשיא למאן דאסר דהאי נמי להוליא דם הוא: **הסס.** גזי לימה: **פקיד.** כגוס ביחד: **ועקיר.** כולו מן השכר ועומד לנאת: **הכא.** דם בתולים: **פקיד הוא ולא עקיר.** לגמרי אלא נבלע קצת כבתלים אע"פ שאינו מחובר כשאר דם האברים אלא כגוס מיהו דומה למחובר הוא שאינו מוכן לנאת כליטה: **אהפסוה מטלטלי.** תנו לה מטלטלין תחת ידה במשכון לשיעבוד כתובתה עד שיכתבו שטר כתובתה בשעבוד קרקעות: **מאי דעסיך.** למישרי ציו"ט יותר מנשבת: **לצורך.** אוכל נפש כגון שחיטה: **מוגמר.** בשמים על האש לגמר את הכלים ואת הבגדים: **עליך אמר קרא לכל נפש דבר השוא לכל נפש.** מותר. ובעילה שיהא לכל אצל מוגמר אינו אלא למפונקים: **ומי איכא הוראה לאיסור.** ומי קרי איסור הוראה. משום דכל אדם רשאי להחמיר והאוסר אין זה סמיכת דברים שאפי' מן הספק שאין ההלכה ברורה לו הוא צל ואוסר אבל המחמיר סומך על שמועמו או על סברת חכמתו והיא הוראה: **הרורו צ"ה.** משנה היא במסכת נזיר בהילגי המלכה שי"א בנה למלחמה ונדרה שבע שנים צמיר (ב"ב דף ק"ג.) ועתה לארץ אחרות: **חוט השדרה שפסקו ברובו.** טריפה: **טעונה ברכה.** צרכה תתניס: **צועו אלמון הוי.** דלמר מר אלבן זה צועו וכבר היו לו ג' בנים ושלשים בנות צבצא בתרא (דף ק"ג.) **האמרם שבעה.** דמדלאינה טעונה דקאמר רב הונא אוקימנא דאינה טעונה שבעה מכלל דטעונה דקאמר רבי אבא שבעה: **מרבין**

(א) ועי' חו"ס' לקמן ט: ד"ה ארון. (ב) ועירובין סה: (ג) נפסחים ה: בי"ה יב: (ד) מ"ד יט: (ה) חולין מה: (ו) לעיל ה: (ז) וימנה בח"ל ועלמה (ח) לאלף כ"ל. רש"י (ח) (ט) (י) (יא) (יב) כירה שבת מג:.

תורה אור השלם

1. ובימים הראשון מקרא קדש ובימים השביעי מקרא קדש יזכה לכם כל מלאכה לא יעשה בהם אך אשר יצאל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם: שמות יב טו

2. ויקח עשרה אנשים מוקני העיר ויאמר שבו פה וישבו: רות ד ב

מוסף רש"י

פטור. ומותר דאין כאן מיקון ורבנן נמי לא גזרו בה שבות משום אכילת (שם) (דף ה.) הורה רבי כ"י יעקב. שבה משנה לילי הורה להחמיר ולא סמך על דבריו (חולין ד:).

הכי אמר ר' אבהו שאל ר' ישמעאל בן יעקב דמן צור את רבי יוחנן בציידן ואנא שמעי מהו לבעול בתחלה בשבת ואמר ליה אסור והלכתא ימותר לבעול בתחלה בשבת: אמר רבי חלבו אמר רב הונא א"ר אבא בר זבדא אמר רב אחת בתולה ואחת אלמנה אינה טעונה ברכה ומי אמר רב הונא הכי והאמר רב הונא אלמנה אינה טעונה ברכה לא קשיא כאן בבחור שנשא אלמנה כאן באלמן שנשא אלמנה לא והאמר רב נחמן לי הונא בר נתן תנא מונין ה"לברכת חתנים בעשרה שנאמר ויקח עשרה אנשים מוקני העיר ויאמר שבו פה וישבו ובעו אלמון שנשא אלמנה הוה מאי אינה טעונה ברכה דאמר רב הונא אינה טעונה ברכה כל ז' יאבל יום אחד טעונה ברכה אלא הא דתניא שקרו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהא שמח עמה ג' ימים במאי אי בבחור האמרת שבעה אי באלמן האמרת יום אחד איבעית אימא באלמן יום אחד לברכה וישלשה לשמחה ואיבעית אימא בבחור שבעה לברכה וישלשה לשמחה מיתבי

לא תקון עירובי חצירות ציו"ט והוא הדין דלא גזרו בצרמלית והא דקיימא לן בצרק אמרו לו (כריתות דף יד.) וסס) וצפרק קמא דבי"ה (דף יב.) וסס) דיש עירוב והולאה ליו"ט נראה דאיידי בעירובי תחומין ושזב חזר צו דמתלך שאינה מעורבת אין ללמוד ממנה לברמלית דחמיר טפי כמו שפירשתי במסכת שבת (דף ק"ה.) ועוד נראה דהא דקיימא לן דיש עירוב והולאה ליו"ט בעירובי חצירות מיירי מדצעי למימר בצרק אמרו לו (כריתות דף יד.) וסס) דאין עירוב והולאה ליו"ה"כ מדתני התם אס הימה שבת והוליא צפוי חייב וכן צב"ה (דף יב.) וסס) צעי למידק דאין עירוב והולאה ליו"ט מדשרי צית הלל להוליא קטן ולולב והיינו עירובי חצרות דהשתא מוכח לה שפיר מדשרי הולאה דלא גזרו רבנן אעירובי חצירות אלא משום הולאה אבל עירובי תחומין אין עניינה להולאה והא דקאמר ואי אתה אוסרו דדבר המותר לו היינו משום דמותר להוליא לצורך: **אלא** בעתה יהא מותרת לעשות מוגמר ביו"ט. וסס) תאמר לדידיה נמי תקשי וכי לא סבר דאמרין מתוך הא טעמא דצ"ה הכי הוא ויש לומר שהיה סובר דטעמא דצ"ה הלל משום דאין עירוב והולאה כדקא ס"ד מעיקרא צב"ה אע"ג דהתם פריך עלה דלמא לרב פפי לא שמיע לה ועו"ל שהיה סובר הותרה שלא לצורך וצלבד שיהא דבר הרגיל ולהכי פריך דזה אינו רגיל טפי ממוגמר: **אמר** ליה אנא דבר הצריך לב"ש נפש קאמינא וצבי צריך לב"ש נפש. וכן ביאה דכר הרגיל וצלבד דאמר צסוף פ"ב דצ"ה (כג.) מהו לכבות הנר מפני דבר אחר ומסיק דאסור הא הכא שרי משום דלריך לכל נפש וי"ל דהכא דוקא צבעילה דאשונה מצוה היא דהוי צורך מצוה היום אבל שאר צעילות אין כל כך צורך היום ועו"ל דכיצו הנר מפני דבר אחר הוי כמו מכשירין דאפילו באוכל נפש אסור וכן מוכח התם דפריך עלה מהא דתניא דמכבין את הצקעת כדי שלא יתעשן הבית ומשני הוה רבי יהודה היא דשרי מכשירי אוכל נפש כי קאמינא לרבנן: **והלכתא** מותרת לבעול בתחלה בשבת. ולא חיישינן שמא ישחוט בן עוף והאם סמכינן למיעבד סעודה בשבת: **במתקלות**